

ПРОТЯГ

КИЇВСЬКА РУСЬ

КНИГА VIII

7 5 1 4 р і х

**Приєднуйтеся до літопису
нового часу та простору
української літератури!**

«Постмодернізм» перетворився в останні роки на улюблену розвагу для тих, хто віддає перевагу вивченню не історичної минувшини, а самих істориків. Тут ідеться про моду, яка пішла слідами двох французьких основоположників – Фуко й Дерріди – і яка критикувала як визнані канони історичного знання, так і традиційні методологічні засади. З одного боку вона прагнула заперечити вартість документальних джерел – десь так само, як літературні деконструктивісти намірялися позбавити «значення» літературні тексти.

Норман ДЕЙВІС

КИЇВСЬКА РУСЬ

передплатний індекс 94978

Головний редактор

Дмитро СТУС

Заступник головного редактора

Тетяна ЩЕРБАЧЕНКО

Відповідальний секретар

Леся СЕМЧИШИН

Редактори

Катерина БАБКИНА, Наталя ГАУК

Верстка

Вероніка БАЖИНА

Суспільна рада

Василь ГЕРАСИМ'ЮК, Володимир ЄШКІЛЄВ,
Микола ЖУЛИНСЬКИЙ, Олександра КОВАЛЬ,
Юрій КОВАЛЬСЬКИЙ, Петро КРАЛЮК
Марія МАТІОС, Павло МИХЕД,
Борис ОЛІЙНИК, Ірен РОЗДОБУДЬКО,
Володимир РУБАН, Микола РЯБЧУК,
Василь СЛАПЧУК, Максим СТІХА,
Тарас ФЕДЮК, Максим ЦУГУНОВ,
Юрій ЧЕКАН, Василь ШЕВЧЕНКО,
Григорій ШТОНЬ

Засновник – ТОВ «Видавництво «Київська Русь»

Директор департаменту PR та маркетингу

Галина АНДРЕЄВА
andreeva@kiev-rus.com.ua

З питань співпраці звертатися

uprava@kiev-rus.com.ua

Наша адреса

м. Київ, 01030,
вул. Б.Хмельницького, 51а

Телефонуйте

(044) 4865561, 2397395

Протяг Дмитро СТУС Протяг історії Барабан Українцям треба виховувати свій «апетит»
Лариса ІВШИНА, газета «День» ПРОза Микола ГРАБАР Новели ПРОза Івга ВЕСНИЧ Душа ПР
Культиватор Чи вартий Котюнич проданої душі Поезія Мір'ям-
РУБАН Зливки словобісеру Культиватор Катерина БАБКІНА Сувенірни мінісюжети Ан
ДНІСТРОВИЙ Барабан Тарас ФЕДЮК «Поезія загине разом із людством» Матриця Пе
Культура Еллади Ігнорована мудрість Антична філософська думка Північного Причор
Інші стосунки Петер ШУЛЕЙ Заборонена зона Переклад Тарас МУРАШКО Володимир
Ілюзія багатства Юрій Трищина КРУ «ім'я рози» Умберто Еко «історія ГУЛАГу» Енн Елл
Лєся СЕМЧИШІН **Кожен** Машеве Чорнобильського району» Наталя ЛИТВИНЕ
«Вишивані гарбузи» Олена Захарченко Апокрифи Анатолій ДНІСТРОВИЙ Голи і філосо
щоденник, 2001-й) Буттєві сенси ПРОза Олесь БЕРЕЖНИЙ Трійця **виробляти думку** дия
Протяг Дмитро СТУС Протяг історії Барабан Українцям треба виховувати свій «апетит»
Лариса ІВШИНА, газета «День» ПРОза Микола ГРАБАР Новели Івга ВЕСНИЧ Душа ПР
Культиватор Євгенія КОНОНЕНКО Чи варт **хоче** «проданої душі Поезія Мір'ям-
РУБАН Зливки словобісеру Культиватор Катерина БАБКІНА Сувенірни мінісюжети Ан
ДНІСТРОВИЙ Барабан Тарас ФЕДЮК «Поезія загине разом із людством» Матриця Пе
Ігнорована мудрість Антична філософська думка **Північного Причорномор'я** філософ
Заборонена зона Інші стосунки Петер ШУЛЕЙ ПРОза Володимир ЄШКІЛЕВ Словданн
Юрій Трищина «Ілюзія багатства» КРУ Умберто Еко «ім'я рози» Енн Еллбоом «історія ГУ
Лєся СЕМЧИШІН «Гов **увірватися** «Бильського району» Наталя ЛИТВИНЕ
«Вишивані гарбузи» Олена Захарченко Апокрифи Анатолій ДНІСТРОВИЙ Голи і філосо
щоденник, 2001-й) Буттєві сенси ПРОза Олесь БЕРЕЖНИЙ Трійця Керманіч мого з
Барабан Українцям треба виховувати свій **ПРОЯІ історії** «апетит Дмитро СТУС інтер
газета «День» Лариса ІВШИНА ПРОза Микола ГРАБАР Новели ПРОза Івга ВЕСНИЧ Д
Культиватор Євгенія КОНОНЕНКО Чи вартий Котюнич проданої душі Поезія Прода
Катерина БАБКІНА Сувенірни мінісюжети Мір'ям-Фейга РУБАН Зливки словобісеру Ан
ДНІСТРОВИЙ Барабан **Не-свобода** Тарас ФЕДЮК «Поезія загине разом із людством»
Антична філософська думка Північного Причорномор'я Ігнорована мудрість Культура
Проблема **сампіризму** в межириччі Бистриць Словдання Володимир ЄШКІЛЕВ Пере
«Ілюзія багатства» Юрій Трищина КРУ «ім'я рози» Умберто Еко «історія ГУЛАГу» Енн Елл
Лєся СЕМЧИШІН «Говірка села Машеве Чор **туди,** району» Наталя ЛИТВИНЕ
«Вишивані гарбузи» Олена Захарченко Апокрифи Анатолій ДНІСТРОВИЙ Голи і філосо
щоденник, 2001-й) Буттєві сенси ПРОза **Голова** Олесь БЕРЕЖНИЙ Будимир Кермані
Протяг Дмитро СТУС Протяг історії Барабан Українцям треба виховувати свій «апетит»
Лариса ІВШИНА, газета «День» ПРОза Микола ГРАБАР Новели ПРОза Івга ВЕСНИЧ Д
Культиватор Євгенія КОНОНЕНКО Чи вартий Котюнич проданої душі Поезія Мір'ям-
РУБАН Зливки словобісеру Культиватор Катерина БАБКІНА Сувенірни мінісюжети Ан
ДНІСТРОВИЙ Барабан **де** Тарас ФЕДЮК «Поезія загине разом із людством» Інтертекст І
Ігнорована мудрість Петро КРАЛЮК Антична філософська думка Північного Причорн
ПРОза Масонський проект «Україна» Володимир ЄШКІЛЕВ Катерина БАБКІНА Перео
«Ілюзія багатства» Юрій Трищина КРУ **зачинено** Еко «історія ГУЛАГу» Енн Елл
Лєся СЕМЧИШІН «Говірка села Машеве Чорнобильського району» Наталя ЛИТВИНЕ
«Вишивані гарбузи» Олена Захарченко Анатолій ДНІСТРОВИЙ **Голи і філософія** Апокрі
щоденник, 2001-й) Буттєві сенси ПРОза **Голова** Олесь БЕРЕЖНИЙ Будимир Кермані
Протяг Протяг історії **Барабан** Дмитро СТУС Українцям треба виховувати свій «апетит»
Лариса ІВШИНА, газета «День» ПРОза Микола ГРАБАР Новели ПРОза **ЛІПНА** Івга ВЕС
Культиватор Євгенія КОНОНЕНКО Чи вартий Котюнич проданої душі Поезія Мір'ям-
РУБАН Зливки словобісеру Культиватор Катерина БАБКІНА Сувенірни мінісюжети Ан
ДНІСТРОВИЙ Барабан Тарас ФЕДЮК «Поезія загине разом із людством» Матриця Пе

ПРЕМІЯ «НЕСТОРА-ЛІТОПИСЦЯ»

9 листопада
€40 000

Вручення о 17-00 год.
у великій залі
Національного
університету
фізичної культури

Трьом
літописцям
сучасності

Дмитро
стус

Головний редактор
часопису
«Київська Русь»

ПРОТЯГ ІСТОРІЇ

Кажуть, що українці виявилися першим народом, який зупинив наступ степу. Нашої вітальної енергії виявилось достатньо, аби ввібгати в сяку-таку форму шугання вітрів по неозорих рівнинах, що тягнуться на схід ледь не до Тихого океану.

Може, саме тому кожен кілометр нашої території в західному напрямку додає вкраїнському ландшафту формальних ознак цивілізованості. Втім, Карпатські гори – не те місце, де легко уявити неозорість степової стихії.

Дуже прив'язані до ландшафту й люди. Посічені вітрами степовики більш схильні довірятися духові ситуації, аніж заглядати в прописані параграфи. Але що далі на захід, то більше ваги в букви, на шкоду духові. Щоправда, в горах також пантує дух, нехай і не степовий, але так само непокірний. Недарма ж гуцули так пишаються тим, що лише в них васали не користали з права першої ночі: знали, що помста горянина невідворотна.

Утім, попри всю романтику, «неотесаність» цивілізації має й свої вади. Витративши всю снагу на протистояння стихіям та прикордонним загрозам, людям пограниччя часто бракує сил та часу на розбудову. Будівничими ж стають ті, хто має певність, хто захищений війном.

Творці легше йдуть на компроміс, бо спільна праця спорудження навіть не храму, а будь-якої будівлі, передбачає співпрацю, себто укладання угоди, яку можна назвати домовленістю, можна – законом (у цьому слові добровільність домовленості й співпраці вже підпорядкована неназваному наглядчаві, який хоча й виступає гарантом виконання угод, але вимагає за це плату, часом зависоку).

Хтось приймає такі правила гри, хтось – ні, стаючи вигнанцем, примушеним змінювати середовище й вибудовувати свої життєві стратегії на маргінесах суспільства й національної географії.

Ув історичній перспективі це світ – козаків та опришків, відьом і контрабандистів, світ кордонів Сходу та Заходу, Півночі й Півдня України. Світ непізнаний і майже не зафіксований у нашій писемній історії. Світ легенд і переказів, а не законів та правил. Світ, яким батьки лякали дітей, але найбільші відчайдухи однак утікали в невідомість, аби вирватися з диктату розміреності й усталеності життя. Часто такі втечі закінчувалися життєвими трагедіями, але сильним особистостям вони дарували нехай коротке, проте яскраве життя.

Восьма книга журналу присвячена протягові історії та географії як явищу. Тут мало певності, але багато розмов про історію та магію, чимало таємничої алегоричності, де протяг стає справжнісіньким ураганом.

Про історію, філософію та їх переплетіння з життям окремих людей і цілих націй по-різному міркують Лариса Івшина, Петро Кралюк, Анатолій Дністровий, Микола Грабарі Тарас Федюк. Чуттєвість у лабетах реальних і віртуальних цивілізації – у прозі Олеся Бережного, Івги Веснич та Петера Шулея. Проте й форма не залишається без уваги. У цій книзі протяги безсилі лише в просторі поезії – у віршах Мір'ям-Фейги Рубан. ✿

Дмитро
Стус

Лариса
Івшина

БАРАБАНИ

Українцям треба виховувати свій «апетит»

Головний редактор газети «День» із 1997 року. Народилася 9 червня 1960 року у волинському селищі Лохачі. Стажувалася в Інституті Брукінгса (Вашингтон, США, 1994). Автор ідеї видання бібліотеки газети «День»: «Україна Incognita», «Дві Русі», «Війни і мир».

«Журналістика, безумовно, відповідальна за створення спотвореної системи координат. Якщо коаліційна влада винна в тому, що всі її технології зводилися до недопущення сильної конкуренції, то частина журналістики заробляла на цьому: Постійно випускала щось таке, навколо чого можна було плести інтриги, палтки, пересуди. Я вже багато разів говорила, що це була «аналитика навозної кучи». Нічого конструктивного, того, що розвивало б суспільство — там не було. Малаovali «орбіти» — той далі від вуха, той ближче до тіла. І що? Який вихід на суспільний інтерес? Що ми маємо внаслідок цієї «тиганічної праці»? Хотілося б, щоб така журналістика залишилась у минулому»
(Лариса Івшина).

день

Щоденна всеукраїнська газета «День»
видається вересні 1996 року.

Дмитро Стус: Пані Ларисо, минуло десять років від заснування газети «День». І з кожним роком журналістика дедалі більше нагадувала продажну дівку, яка була готова на все заради грошей, кар'єри, квартири... Аби не закинути цю роботу, треба бути справжньою оптимісткою. У чому джерела Вашого оптимізму?

Лариса ІВШИНА: Я роблю те, що люблю і що вважаю за можливе й цікаве. І так виходить, що ця планка, яку я завжди самостійно визначала, була і залишається доволі високою і для мене, і для суспільства. Дбаючи про свій, як тепер кажуть, життєвий проект, я перш за все роблю те, що мені видається важливим, якщо ж це співпадає ще й із інтересами певної кількості мислячих людей, то я в цьому бачу джерело оптимізму. Думаючих людей на велику Україну дуже небагато. Але набагато більше, ніж вважається.

Я люблю мандрувати Україною. І з кожної поїздки привожу десятки нових імен, які згодом, як автори газети «День», стануть відомі всій країні. Звісно, з часом їхні імена ніби «затираються», але ми постійно знаходимо нових і пробуємо їх знайомити між собою. У мене взагалі є дуже простий рецепт національної ідеї: в добрих справах треба знайомити людей між собою, сприяти, щоб ці люди частіше зустрічалися.

Треба, щоб вони говорили один одному слова підтримки. На жаль, ми не маємо навичок комунікації, нас багато років поділяли, зіштовхували й розпиляли по норах. Сама наша суть вражена тим, що ми не можемо погодитися з якимись пріоритетами, не вміємо одноставно підтримувати кращих, не вміємо говорити позитивні речі, в такий спосіб витворюючи простір, в якому нам усім буде легко дихати. Адже кислотне середовище, в якому ми існуємо, – це одна з основних проблем, через яку таланти виштовхувалися з України, навіть тоді, коли політично їм ніби нічого не загрозувало.

Але що мене завжди найбільше вражає в холопстві, це ненависть до сво-

го кращого. Ми дуже часто граємо перед темними сторонами свого народу, потакаємо, може, і не плебейським звичкам, але часто ніби під товхуємо нагору далеко не кращих людей. Таких «випихань» маємо чимало: спершу піднесемо вимріяну, а не реальну людину, а потім люто й несамовито змішуємо цю ж людину з багном. Кажуть, що таким був давній козацький звичай, але мені здається, що в наших козацьких звичаях було більше благородного й високого. І якщо на щось із козацтва й орієнтуватися, то на благородне, а не плебейське. Бо плебейського й так було надто багато, воно «зберігається» автоматично.

В Україні, на жаль, низького не бракує. Я думаю, тепер саме той час, коли треба сепарувати аристократичне, шляхетне українське, що повинно зайняти своє належне місце. Цим шляхом треба розвивати й журналістику. Бо в нас вона є продуктом того «низу», який нікого не може окрилити. А проблема зі свободою, яка звалилася на голови не готових до відповідальності людей, зіграла з ними доволі злий жарт, адже на людей посипалися гори бруду.

Д.С.: «День» є продуктом незалежності. Але історично будь-яка незалежність будується на руїнах більш культурних імперій. Ми ж кинуті у добу варварства. І поміж варварів Ви 10 років творите газету, я намагався підняти журнал, але постійне відчуття падіння культурного рівня не полишає. Натомість маємо нетерпимість, нещадність, аутистичний понконформізм... І мова не про те, що правильно, а що – ні. Мова про необхідність вкотре займатися «просвітянством» або й постійно озиратися на маскульт, щоби не втратити відчуття реальності. Не втомлюєтеся від цього? Нема ностальгії за культурнішим простором?

А.І.: Я щось подібне й уявляла, а тому була до цього готова. Не можу сказати, що я знала, що ми через п'ятнадцять років матимемо, але передбачала, що наш шлях буде дуже нелегким. Тому в моїй нетиповій історії відсутній розпач.

Моя молодість припала на останній ліберальний період Радянського Союзу, коли для багатьох людей відкрилися можливості бодай кудись їздити. У когось – до Болгарії, в когось – ще кудись. Хтось отримував листи з Канади від родичів. Одним словом, з'явилася можливість порівнювати. Почав з'являтися доступ і до забороненої літератури.

Пізній Союз вже не був «імперією зла», але як імперія мав потужний культурний шар. Комуністична партія, номенклатурна верхівка якої в останній період виглядала доволі жалюгідно, водночас увібрала в себе діяльних людей, які йшли туди, бо лише так здобували можливість активно впливати на суспільні процеси. Саме тому до сьогодні поразка демократичної платформи дещо прикра, адже ті діяльні люди, які вже тоді намагалися реформувати суспільство, з багатьох точок зору були значно цікавіші за, скажімо, деяких сучасних політиків. Це був перший серйозний удар по суспільному організму, після якого прийшла націонал-демократична хвиля. В неї влилося багато «мікро-організмів», які виникають тоді, коли розморозується ґрунт. У національно-демократичну ріку влилося все, що нагромадилося в суспільному організмі. Там було багато справжнього, але було й багато атаківистичного. Я б сказала й різкіше, проте не хочу. З цієї точки зору національно-демократичний рух від початку ніс у собі зародки багатьох тенденцій. Дух національно-визвольної боротьби, який плекали з XVIII чи навіть XVII століття, інші давні-давні відголоски – необхідність реформації, антикомуністична лінія... А прагматичне реформаторське крило, на мій погляд, було найслабкішим. Його представляли дві-три фігури, які перебували в полоні вагань. За великим рахунком, прагматичні реформи могли б мати якийсь успіх, аби спиралися – і це не дивно – на сильні постаті, які зробили кар'єру й залишилися українцями в імперські часи.

Д.С.: Ви зачепили проблему, про яку говорять сьогодні всі – треба об'єднуватися. І в той же час кожен суб'єкт об'єднання заявляє: того б я там бачити не хотів, той – скомпрометований, той – іще щось... Чи готові ми сьогодні – й конкретно Ви – задля діалогу переступити через вчорашні образи, простягнувши руку, може, навіть своїм ворогам? І не важливо, яким буде формат: круглі столи, обговорення якихось проблем (може, навіть лише для того, щоби проблему поставити, а не вирішити), чи щось інше. Важливо, аби голос послідовства ставав більш-менш помітним у сьогоднішньому культурному просторі України. Наскільки Лариса Івчина сьогодні готова простягнути руку людям, які мають не найкращу славу й саме спілкування з якими?..

Л.І.: Я намагаюся, за відсутності особливої потреби, уникати спілкування з людьми, які відзначилися негарними, я б сказала «несмачними», вчинками. А особлива потреба може бути лише одна – якась

спільна справа, за якої люди переходять на позитивний бік вулиці. Сам по собі круглий стіл без виходу на якусь іншу дію – це занадто мало сьогодні. Але й круглий стіл, за яким буде панувати певна відвертість, безперечно, потрібний. Адже за всієї балаканини, що звучить від ранку до вечора по всіх телеканалах, у нас досі не розпочато глибинної серйозної розмови. Можливо, це тому, що ми ще не відчули небезпеки розпаду багатьох речей, до яких встигли звикнути, й досі не усвідомлюємо небезпеки загальної апатичної нудьги, що може оповити суспільство, коли воно усвідомить, що ще багато років ми будемо жити в безтолковій, сірій ситуації, коли краще й далі буде «вимиватися» за кордон, а тут, в Україні, пануватимуть антиправила. Це і є найбільшою небезпекою. Якщо вона нас страшить, якщо ми хочемо робити щось інше, якщо ми хочемо пояснити суспільству, чому, скажімо, на наступних виборах жоден голос не має бути відданий за нинішніх соціалістів і комуністів (і то априорі, без будь-яких пояснень), тоді маємо продовжувати працювати. І то не лише над собою, а й із суспільством, яке на основі моральної згоди зможе довести, що готове до іншої відповідальної поведінки саме й вимагає того ж від політиків.

Чому передусім ми повинні «виховувати» себе?

Попередні часи значно інфікували суспільство, і навіть журналісти не уникли цього. Я не суддя всім, але дуже багатьом можу сказати, що вони були співтворцями того цинізму, що зараз домінує в країні. Наше суспільство було надивовижу довірливе й дитинне в багатьох речах, а журналісти за певні срібняки допомагали окремим політичним силам вводити людей в оману. Мало того, багатьох це влаштовувало. І сьогодні треба мати значну внутрішню силу, аби сказати: я більше так не хочу.

Наші журналістський корупційний страшилок постраждав за часів Л.Кучми. Тепер так немає моральних авторитетів. Етичність – наше найбільш слабе місце (Лариса ГВІШИНА).

Ще один штрих. Українці люблять повторювати, що вони чадолюбиві. Але ж якщо ви так любите своїх дітей, то чому не думаете про те, яку спадщину їм лишаєте?

Д.С.: Десять років – саме час ходити у коротких штаних. Проте «день» із них ніби виріс. І зростання це парадоксальним чином відбулося в суспільстві часів А.Д.Кучми, де журналісти тотально

говорили про атмосферу страху. Чомусь я того страху не запам'ятав. Отже, той страх – міфологема чи реальність? І наскільки часи А.Д.Кучми допомогли/завадили «дню» подорослішати?

А.І.: У мене теж такого відчуття не було, особливо в другий період президентства Л.Кучми. Певне відчуття не так страху, як небезпеки в мене було напередодні виборів 1999 року. З більшістю журналістів у мене не співпадає алгоритм. Про те, що я пройшла давно і дуже гостро відчула, почали говорити після 1999-го, коли насправді вже не було страшно. Те, що, на жаль, сталося з Ігорем Александровим і Гією Гонгадзе – це екстраординарні випадки справді «близького бою», але системно ситуація була набагато простішою. Можливо, тому, що активнішим став Захід, крім того, багато людей об'єдналося навколо так званої опозиції. І система вже так не тиснула.

А в перший період були серйозні проблеми, серйозні виклики. Втім, цього вже ніхто не пам'ятає. У нас взагалі не дуже добре з пам'яттю: що з історичною, що з циклічною. Так само із системним мисленням, раціоналізмом. Це і є наші найслабкіші місця.

Нашій українськості не вистачає трохи німецькості: до певної міри тупого впертого педантизму. І якщо говорити про 10-річчя газети, то я пишаюся тим, що всі ці роки ми тупо й педантично робили свою справу й щось лупали. І таки чогось досягли, адже за нами є чимало людей, які почали інакше писати про сьогоднішня та історію. Після 1999-го я почала стверджувати, що історія важливіша за політику, точніше, за політику в нинішньому виконанні. Бо наша історія вказує, чого можна було уникнути. На початку ХХ століття нас поділили на бідних і багатих.

А поляки сказали: ми – поляки, і об'єдналися навколо Пілсудського і бідні, і багаті. Саме тому червоні не пройшли в Польщу, а пройшли Україною так, що ми досі пожинаємо наслідки їхніх «ходінь».

Нинішня ситуація. Нас хочуть поділити не лише на бідних і багатих, а ще й на

східних і західних. І цього вже не можна допустити не тільки тому, що нас мав би навчити досвід поляків, а просто тому, що це вже було в нашій історії. Якщо вже робити помилки, то бодай різні. Мені, наприклад, нудно робити одні й ті самі помилки. У мене є відчуття, що я вже це переживала.

Про «День». Що є позитивним досвідом газети?.. Усі десять років постійно звучувалися рамки свободи, але треба було розвиватися. От ми й взяли за історичні проекти. Смішно вести мову з українцями про НАТО загалом. З ними треба говорити про їхню історію. Це буде і про НАТО, і про євроінтеграцію, і про права людини... У мене є чудова книжка, яка називається «Українське питання». Її написав Ланселот Ловтон ще до Другої світової війни. Він взагалі зробив чимало важливого, зокрема заснував у 1935 році у Великій Британії англо-український комітет. Уже тоді він переконував Захід, що Україна й українське питання – найбільша проблема Європи. Відверто казав, що спокою в Європі не буде, доки Україна нарешті не стане частиною Європи та не воз'єднається з материком. Я вважаю, що є багато чітких, конкретних речей, яким треба слідувати, а не обговорювати. Це аксіома.

Не треба витратити марно зусиль. Наприклад, я вчора не встигла зробити одну серйозну правку в нашій газеті. Одна журналістка передала зі Львова матеріал із нагоди святкування 750-річчя міста. Вона написала, що найбільшим дарунком для львів'ян

Головною проблемою для сьогоднішньої Європи є проблема українська. Глибокий інтерес до цієї країни зумовлений її впливом на європейський мир і дипломатію; а той самий час із нею тісно пов'язані життя та аажливі британські інтереси. Близькість людей не розуміє, як глибоко саме тут закорінені причини європейських чвар усієї першої чверті століття. Не дивно, що про цю країну досі так мало було чути: зноблена українською націі постійно супроводжувалася заборорою слова «Україна» та приховувалася навіть самого існування українців.

Це «стирання з лиця землі» провадилося так успішно, що для більшості частини світу Україна залишилася тільки а поезії та переказах: завжди в незмінно аажалася, що якщо вона десь колись і була, то вже давно похована на кладовищі мертвих і забутих націй.

Щоб отак у добу аасокого розвинутого за'язку та аидатих інтелектуальних досяжень, можна було створити ілюзію, ніби потужна, жвава нація ніколи не існувала, а якщо й існувала, то це зла іллія сот рока тому, – це може здатися иеймо аірим... Отже, українська проблема – це приклад одного з найбільших політичних шахрайств а нашій історії... (Ланселот ЛОВТОН «Українське питання», промова а Палаті Громад 29.05.1935 р., м. Лондон).

став той факт, що мер Санкт-Петербурга пані Валентина Матвієнко заговорила до них щирою українською мовою. Що я можу сказати? Доки нам так мало буде треба, доти ми не будемо мати належної поваги у світі. Нам треба виховувати свій «апетит».

Д.С.: Чомусь у нас в інтерв'ю майже немає прізвищ. Стож, коли можна, назвіть кількох крапцх, на думку Лариси Івшиної, журналістів нашого сьогоднішня.

Л.І.: Я вважаю журналістом номер один в Україні за внеском у «провітрювання мізків» покійного Джеймса Мейса. Далі – графік Анатолій Казанський. Людина, яка в іншому вимірі й форматі показувала, що з нами може статися. Він означив велике коло проблем, а його малюнки стали для мене міцною точкою опори. Я дуже поважаю нашу Клару Гудзик. Про всіх цих людей не говорять як про зірок, але я високо ціню їхню освіченість. Та ж Клара Пилипівна зайнялася журналістикою після шістдесяти, а до того була кібернетиком і працювала з електронно-обчислювальними машинами ще радянських часів. Для того, щоб по-справжньому прочитати Ч.Діккенса, Л.Фейхтвангера... вона вивчила англійську та німецьку! І вона – журналістка, яка у своїх матеріалах ніколи не уникає гострих проблем, наприклад, міжконфесійного церковного життя. Це дуже високий клас журналістики, який ніким не помічається, який зігнорований. І це велика проблема. Це є журналістика, якої варто вчитися.

У мене є прекрасні фотографії, яких я відкривала на фотовиставках. Той же Микола Хрієнко з серією фоторобіт «Українці за Уралом». Коли місяць тому відбувалася фотовиставка газети «День», ми боролися за кожне місце, щоб представити ще одного фотохудожника. А в Хрієнка ми дібрали п'ять робіт. Він робив свої світлини на Чукотці,

Колимі й у інших регіонах Росії, де мешкають українці. Його роботи вражають. Є й інші блискучі фотокореспонденти. Скажімо, Костянтин Чернічкін...

Мені йдеться про журналістику не в сенсі хто кого шпильнув, хоча й це важливо, а про зовсім інший вимір передачі інформації.

Д.С.: Чи потрібні країні, якою керують некомпетентні й мало-освічені люди, освічені журналісти? Чи мають вони шанс бути почутими загалом? владою?

АІ: А ми не для них працюємо. Нинішня ситуація не вічна. Колись, у перспективі, має скластися критична маса людей, яка сформує інший простір. І я вважаю, що коли ти можеш не ухилитися від своєї роботи, бажано цього не робити.

Хочу згадати принагідно про редактора з Кривого Рогу. Він зробив далеко від Києва дивовижний журнал. Пробувала колись із ним познайомитися, але всі мої намагання побачити його не увінчалися успіхом. Але ж ми маємо бути дуже швидкі на запалювання. Якщо бачимо якусь проблему, мусимо передавати вогник поміж себе дуже швидко. А коли не можеш добитися людини в добу Інтернету, тоді постає сумнів щодо того, чи ми розуміємо, що робимо одну справу. Ці непорозуміння розбивають той кристалічний центр, який давно міг би бути могутнішим. Усі разом ми давно б здобули більший вплив на ситуацію. Це має пряме відношення до того, чи готова я з кимось сісти за круглий стіл. Звісно, готова! Хоча я й пам'ятаю про деякі речі, яких би не хотіла пам'ятати. Якщо ми виберемо платформу, з якої будемо разом впливати на «провітрювання» ситуації, то не шкода витрачених зусиль.

...Якщо Іван Михайлович Дзюба проводить вечір, присвячений 40-річчю перевидання роботи «Інтернаціоналізм чи русифікація», а національні телеканали не вважають, що це важлива подія, то всі разом мусимо їм це пояснювати. І треба, щоб це робили люди авторитетні. Наприклад, Ліна Василівна Костенко й

Дуже люблю талановитих людей і все, що вони продукують. Це, мабуть, те хобі, яке мені особливо до вподоби. Бо якщо це талановита думка – я бачу її красу, і мені хочеться, щоб цю красу оцінили інші. Тому у «Дзві» знаходиться місце і роздумам українських філософів, і історикам, і літераторам (Лариса ІВУШИНА).

багато інших людей з того кола відклали всі справи, аби прийти на таку подію. Прийшли, навіть попри те, що мають підстави по-різному ставитися одне до одного.

Здавалося б, покажіть цю картинку на телеекрані. Дайте країні побачити, скільки в неї є розумних, талановитих людей, допоможіть відродити надію й відродити почуття самоповаги! Адже якщо весь час показувати блазнів, то рано чи пізно буде відчуття, що довкола нас лише блазні. Нація блазнів. Але ж це не так. Просто немає центру, який би, як магніт, притягував усе найкраще. В конкретному місці

немає певної кількості людей, які б робили цю роботу. Бо в кожній країні, у кожному суспільстві, як у системі Менделєєва, є все. Завдання ж у тому, щоб на видноті були потужніші, кращі. У нашій ситуації – особливо.

Д.С.: Що з прочитаного за останні роки справило найбільше враження?

Л.І.: Ув останні роки я читаю дуже багато мемуарної літератури. Я б сказала, що найбільше вразила енциклопедія, яку уклав Бенедикт Сарнов, літературний критик. Книжка дає відсторонено подивитися на те, як у радянській країні закладалися закони мислення та здійснювалася маніпуляція свідомістю. І залишки того, «радянського», мислення не відпускають нас і сьогодні. Значною мірою за роки незалежності в нас не відбулося навіть мовної революції. Ми й досі користуємося кліше, поз-

Історія українського народу дає колосальний матеріал для українського майбутнього, бо вона добре витрапляє українця як стаю. Коли добре знати нашу історію, то не доведеться охкати про нашу меншовартість. Знаючи історію, українці легко можуть повернути втрачену гідність. (Лариса ІВЧИНА).

бавленими живого смислу. І лінгвістична робота Сарнова справила на мене враження.

Я невтомно читаю все, що стосується періоду сталінізму. Думаю, що ми й досі не усвідомили значення XX з'їзду КПРС як для кожної людини зокрема, так і для суспільства загалом. Утім, усі значні події осмислюються настільки, наскільки їх здатні збагнути й осмислити конкретні люди та суспільства. А то був справжній тектонічний зсув свідомості. І значиму літературу з цих питань я намагаюся прочитати.

Мені подобаються окремі речі, які видають «Темпора», «Основи Соломії Павличко». Я не читала історію за Дорошенком і дуже довго не знала про її існування. Згодом прочитала спогади полковника Болбачана. Мені були цікаві деякі аналогії, які зараз важливі для нас. Коли почав утілюватися історичний проект «Бібліотека газети «День», я, можна сказати, ще раз склала іспит із історії, але вже більш-менш наближеної до реальної. Це був період серйозного занурювання в давнину. Я занурилася, але таки випірнула.

У відпустці прочитала мемуари Василя Бикова. Я завжди мала сентимент до цього чоловіка. Може тому, що, з одного боку, не люблю нещасних правдолюбів, бо вважаю, що правдолюб повинен бути щасливим. Якщо ти вирішив, що чогось хочеш, слід точно знати, що здатен заплатити належну ціну...

Д. С.: ...себто, навчитися бути щасливим...

АІ: Так, щось має бути відоме наперед. Бо нерозумно, знаючи, скільки філософів і світлих душ обпеклося й упало біля свічки своєї мрії, пертися туди лише для того, щоб сповістити, як там погано. У спогадах Бикова було багато гіркоти. Але дуже цікаво, як він рівно й правдиво писав правду своєї окопної війни і як рівно жив той період післявоєнного «болотного» соціалізму. Для мене той період здається дуже трагічним, бо за всього жаху й крові війна давала й певний люфт свободи. Аби вижити, система дещо ввібрала свої пазури, бо здавалося, що вже кінець, і було не до того. Але після війни, коли люди мали надію, що отримають трохи волі й милосердя, настав драматичний період, зокрема й для фронтовика Бикова. Я не знала, як він поневірявся в радянській післявоєнній армії. Це було для мене дивовижно. Як і опис літературних кіл Білорусі.

І все це для того, щоб закінчити своє життя за кордоном при такому самовідданому радянському чоловікові, як бацька Лукашенко. Виявилось, що серед ворогів, із якими колись воював, людяності більше, ніж на батьківщині, де сталінським напалмом випечено стільки душ, що іноді ніхто не здатен навіть співчувати. Це страшна катастрофа. У людей залишилося дуже мало живого, і це живе треба зміцнювати з усіх сил. Тому нам не потрібно змагатися у садомазохізмі. Якщо бачиш щось живе – зміцни, наскільки можеш. Це і є нормальною підставою для оптимізму.

Нашого життя може не вистачити, щоб побачили іншу картину. Але ми самі створюємо озоновий прошарок навколо себе. Я думаю, що це нормально й для журналістів. Кожен вибирає свій шлях: хтось – у клоаку, хтось – на галявину. Великий, широкий світ відкрився, спокус багато. А людська порода, як відомо, не дуже міцна, і тому ми бачимо ці конвульсії вільного вибору... ✿

Любно ДЕРЕШ, письменник

Книгою, яка справила найбільше враження за останні тричотири роки, є нещодавно перекладені й видані в Україні «Фатальні Маршрути» Женішбека Назаралієва. Це розповідь лікаря-нарколога про його пацієнтів з усього світу, їхні галюцинації та життя, про традиції вживання та особливості дії наркотичних речовин, канали їх розповсюдження тощо. Дуже багате розкриття певних аспектів людської психології. Лікар, до речі, сам спадковий шаман. Шість поколінь шаманів – і один він психотерапевт...

Микола
Грабар

Новели

...народився в Києві. Писати почав у школі й усе життя хотів стати письменником. У зв'язку з цим займався чим завгодно, тільки не письменництвом. Років десять професійно боровся із Зеленим Змієм, доки не зрозумів, що перемагає завжди — Зелений Змій; років двадцять копав городи, доки не зрозумів, що їх усі ніколи не перекопає.

Пише поезію та прозу. Лавреат премії ім. І. Огієнка.

Новели були перекладені й вийшли окремими книжками в Хорватії та Азербайджані. В перерві між писанням книжок працював: у Києво-Печерській Лаврі — 15 років, з іноземними дипломатами — 11 років.

Знову працює в галузі, далекій від літератури.

Усе ще молодий.

Хлопчина

Ізмаїлу Бозкурту

Він біг стежною...
Зірки зникли. Темрява...

Напруга панувала в повітрі, і небезпека за кожним кущем, за кожним деревом, у чагарниках та байраках.

Він тут народився, і не тільки він, і батько його, і дід, і прадід – усі: багато поколінь були звідси. А тепер він біг, ховався й знову біг, ховався й знову біг, бо ці люди, які ще вчора жили поруч, називалися сусідами, прийшли вбивати.

За що? За те, що він не їхньої крові? Але ж людської, як і вони. За що? За те, що тут народився й виріс, за те, що це земля його пращурів, за те, що він турок? А може, він все-таки кіпріот, перш за все, а потім уже турок чи грек, він – кіпріот.

Вони ввалилися та сміялися, і знущалися, а потім хтось із них вистрелив у матір, далі – в батька і в дідуся – старенького й немічного, який потребує допомоги, прямо в голову – вистрелили... Він це бачив і зробився маленьким-маленьким, а вони реготіли, просто іржали...

А потім вони схопили сестру, і далі... ні, він не буде про це, ні, те, що вони робили, про це не треба – це гідотно і страшно...

А потім вони різали її на шматки, мов худобу, і сміялися, сміялися...

Кіпр отримав незалежність від Великої Британії в 1960 р. і, за конституцією, має керуватись спільно грецькою та турецькою громадами. Але ці угоди не виконувалися з самого початку. В 1974-му диктаторський режим у Греції спровокував повстання на острові з метою розновводження на нього грецького суверенітету. Це спровокувало турецьке військове вторгнення з метою захисту турецького населення. З тих часів Кіпр є політично та адміністративно поділений на дві частини: приблизно 63% території – грецька і 37% – турецька (www.tb.niss.gov.ua).

А його, його вони не побачили, тільки знали, що він є, бо всі тут про всіх знали, все завжди знали – недарма сусіди. Ще минулого тижня заходили щось позичати, чи то сіль, чи то олію, словом – як це водиться, по-сусідськи, а сьогодні прийшли та вбили всіх до одного. І його теж убили б, якби не сховався.

Він біг далі стежкою на північ, туди, де сонце, і не вбивають, і ніч не страшна, а лагідна, як у дитинстві, яке скінчилося одного дня...

Він біг стежиною серед глибокої ночі, маленький хлопчина.

Небо поволі світлішало.

Він знав: за тим пагорбом спасіння...

...Спочатку щось із силою штовхнуло в спину, потім він почув сухий звук, наче зламалась гілка. Він упав, і не було сили піднятися, з надією підвів очі – обрій світлішав. Це було останнє, що він побачив...

Був 1974 рік. І забули люди, що вони є людьми, і полилася кров, і земля застогнала – страждала земля Кіпру.

Потоп

Темрява поглинула землю. Але ночі не було. Був день, такий, як і всі попередні – без світла, в суцільній, в'язкій, схожій на пастку безодні...

Я знала, що встигну. Мені не можна було запізнитись, бо це була єдина можливість зберегти себе і свою дитину, яка зараз ворушилася всередині...

Сонце не сходило вже давно. Казали, що це кара за втрачену, сплюндровану віру, за наругу над святинами, за поклоніння дияволу, який оселився в душах людських. Казали і сміялися над тим, що казали, бо не вірили, що прийде розплата. А вона прийшла у вигляді темряви, що впала на землю, і моторошного, гнітючого передчуття, яке нависло чорним круком, і не каркало, лякаючи всіх навкруги, а мовчало тією крижаною мовчанкою, яка спадає перед великим лихоліттям, та зрідка кліпало настороженим оком.

Видіння, що прийшло до мене однієї ночі, було дивним і незрозумілим. Воно підказувало – спасіння тільки на тому величезному, незграбному кораблі, що будувався десь посеред пустелі, серед тих людей, що його будували, та безлічі тварин, яких вони взяли з собою.

Вітер – і той ущух, заховавшись у маячінні голих стовбурів дерев. Причалося все живе, передчуваючи смертельну небезпеку, яка насувалася невідомо звідки. Люди сновигали, не вірячи в приреченість свого існування.

Нарешті я побачила корабель, він був ще далеко. Дійсно величезний, недоречний тут, серед пісків, такий, як у сні. Я повинна була встигнути, повинна...

Пішов дощ, спочатку дрібненький, аж потім дедалі сильніший і сильніший. Навколо загуло, закричало, заверещало диким страхом, народженим усередині єства. Заголосило і раптом замовкло, зупинившись перед останнім стрибком...

Стало тихо, настільки, що було чути, як билися всередині серця, і цей стукіт поступово зхаотичного, невизначеного переходив у монотонне відбиття останніх хвилин існування. Раптом і цей звук зник – все зупинилось, і дощ, який періщив грозовими потоками, вщух. Закінчувався останній день... Далі починалась темрява, і морок, за яким буде нове світло, і новий день, але не для всіх.

Корабель був поруч. Я повинна була встигнути, заради себе, заради дитини, у якій життя ще не почалося, заради майбутнього... Я добігала останні метри...

Вибухнуло разом, з усіх боків одночасно – і дощ з новою силою, і зойк багатоголосся живих істот, і страшний, утробний гуркіт, скреготіння, рикання, яке несла в собі

Християни, ортодоксальні юдеї та мусульмані визнають потоп як історичний факт. Велика кількість історії про асесвітній потоп із азамезаказежих джерел різних народів світу вказує на єдину історичну подію. Деякі відмінності в історіях про потоп пояснюються безтисловим переказом із покоління в покоління від часу асесвітнього потопу.

На сьогоднішній день існують великі прощарки гливи, що по'язують із можливими залишками унаслідок потопу Радіокарбонне датування цих прощарок вказує на період між 100 тис. – 10 тис. рр. до Р.Х. Висловлюється думка про загибель неандертальської цивілізації (жила між 35 тис. – 27 тис. рр. до Р.Х.) саме через потоп. Критики ж теорії потопу висловлюють ідеї: неможливість існування великих об'ємів води, що вкрила б усі гори (цьому суперечать знахідки залишків морської фауни та фауни в древніх відкладеннях високо в горах); танення льодовика у 9 тис. – 8 тис. рр. до Р.Х. і розливи, викликані безпосередньо річок (що, можливо, послугувало основою для історії про потоп); великі цунами (відомі зрештою історія про Декаліонів потоп, що зруйнував Тору, швидше за все була зумовлена великим цунамі); астероїди, що випарили велику масу води в нижню атмосферу, що спричинило дощ (<http://uk.wikipedia.org>).

водяна лава, що багатометровою стіною котилася з-за обрїю, поглинаючи все живе, що потрапляло в її пащу.

Спасіння не було, був – Кінець Світу...

Останнє, що я побачила: величезний корабель, що копірсався у хвилях, і декілька людей на ньому. «Я не встигла, – подумала я, – я не встигла...»

Величезна хвиля змила останній погляд...

Марія Клеопа

Я це бачила, бо стояла біля Розп'яття, біля тіла Його. Бачила те, що, можливо, інші ніколи не побачили б. Це було диво, що явила нам Матір Його. І день, що згасав посеред дня, і ніч, що з'явилася не за часом, і земля, що стала дибки, і життя наше, яке ввібрало глибину, велич і трагедію лиха, що накочувалося хвилями на людей, пінилося та падало могутніми чорторіями.

Я це бачила, бо була поруч із Матір'ю Його, бо підтримувала її в хвилини слабкості. А як інакше? Бо Матір Його була людиною. Це трохи пізніше Вони стали Вічністю – і Він, і Матір Його, і сини мої, що пішли за Ним.

А поки я бачила, як буревій шматує купку людей, які притулилися біля Розп'яття, на Лобному місці, на самісінькій Голгофі, людей що прийшли до Нього, бо інакше не могли, інакше не хотіли.

І Матір Його, схилившись у великій тузі, губила спекотні сльози, що падали на землю і проростали білими дзвіночками, там, на Голгофі, дзвіночками з ніжним, задумливим ароматом.

Я бачила це диво, бо була поруч із Нею – покровителькою, захисницею, натхненницею, просто жінкою, яка тужила за своїм єдиним сином.

Це було диво, від якого земля вкривалась білим пахучим килимом, що миттєво перетворювався на червоний, бо були це сльози серця: її серця, Його серця, наших сердець.

За переказом, сльози Богородиці, які Вона зронила біля Розп'яття, проростають конваліями.

Апостол

Дивні істоти люди – метушаться, метушаться. Ніяк не можуть знайти собі місця. І постійне тяжіння до знищення подібних на себе. І правоту свою відстоювати намагаються тільки силою – не логікою, не творенням, не Словом, а силою.

Зараз мене сплять...

Гірко? Та ні.

Це – фінал кожного, хто був поруч із Ним. Його учні, а я – учень Його, як правило, закінчують трагічно. Це – плата за радість спілкування з Ним.

Люди, що біля ніг моїх суєтно намагаються запалити хмиз, не відають: за короткий термін вони будуть поклонятися Вчителю, і запопадливо відстоювати Його вчення, і різко ганьбити своїх супротивників, і, можливо, нищити їх. Це буде потім, а зараз... зараз вони чинять наругу над своїм краєнином, який народився на цьому острові, виріс на звабі хвиль, під ніжним сонцем і синьо-мармуровим небом.

Я був учнем Його, і сам став учителем. Звичайно, не таким, як Він – таким, як Він, ніхто не стане. Я пройшов багато доріг, бував у містах і селищах, і зовсім маленьких селах, я бачив багатьох людей і скрізь ніс Слово Його до тих, що почути хотіли, і до тих, що почути не хотіли. Але все одно – Слово лунало, і це було Його Слово.

Я був поруч із Ним, зовсім близько, але так і не зумів стати найближчим. Це я програв жереб Матфію, коли вибирали дванадцятого замість зрадника Іуди Іскаріота, це я привів до вчення Павла, покликав у подорож до країн різних, і той став провісником Слова Його. А потім ми з Павлом розійшлися, кажуть, посварилися, ні, краще розійшлися в поглядах на ставлення до людей. Це я покликав до проповіді свого небожа Марка – надзвичайно кмітливого хлопця, який заходився писати життя Учителя, а Павлу це не сподобалось, бо тільки йому хотілося бути носієм Слова Ісусового. Але я простив Павла й усіх прощаю, що вільно чи невільно робили мені прикрасі. І цих іудеїв

Апостол Варнава народився на о.Кіпр і був названий Іосифом, отримав освіту в Єрусалимі. Послідував за Господом, був обраний одним із 70 його учнів, тоді ж отримав друге ім'я Варнава – «син утіхи». За дорученням апостола ходив у Антіохію, проповідував також єзна Кіпрі разом із апостолом Павлом і, можливо, першим благовістив у Римі. У місті Медіолані (Мілані) заснував єпископський престол. Близько 62 року, на 76 році життя, був побитий камнями язичиками та спалений на вогнищі на о.Кіпр. У 448 році його тіло, поховане після спалення в печері, знайшли нетлінним, відтоді кіпрська церква стала називатися апостольською та здобула право самостійного обрання наставника (<http://days pravoslavie.ru>).

прощаю, що зараз збираються спалити мене живцем – теж іудея, теж кіпріота, теж людину, я прощаю їх... Бо так заповідав Ісус.

Усе... Мабуть, зараз буде боляче... Так, дійсно, дуже боляче...

І ноги знизу обпікає, і вище, і вище...

І острів, мій рідний, і небо мармурово-синє...

І там нагорі...

Апостола Варнаву – проповідника, учня й учителя, кіпріота, спалили його ж країни за поширення Слова Ісусового.

Зустріч

Кращої за неї не було. Можливо, десь, колись, але не в його житті. Це був сон, який не полишав цілими днями, сон-казка з гарним завершенням.

Він дивився на неї й тишився вже від того, що був поруч. Як могло статися, що їй одній Всевишній подарував одночасно і красу, і розум, і доброту, і ніжність. Єдиного Він їй не подарував: легкої долі, а самі іспити, одвічне боріння. І вона витримувала, зціпивши зуби, витримувала... Лише інколи маленькі прозорі сльозинки скочувалися з її обличчя. Вони були схожі на морські перлини, що народжувалися десь там, в підводних глибинах, і потім множилися грайливим намистом. Сльозинки котилися з великих карих очей, народжуючи бурштиново-перлинне диво.

Він бачив у ній богиню – неземну, небесну жінку. Вона була послана Творцем, вона була дарована Всесвітом.

Але... Вона була з ним і не з ним, поруч і десь далеко, разом і осторонь. Ставало – сутужно, важко, настільки важко, що інколи душив розпач, безнадія, що все дароване йому сьогодні, зовсім і не даровано, а просто далека, нездійсненна мрія, яка одночасно є видінням і реальністю. Та він мав сили, щоби повірити в здійснення своєї мрії. І сили народжували нові сили, і це надихало. Це давало йому віру в перемогу над жертвним світом.

Згодом, милуючись нею, він згадав Еклезіастове: «Всьому свій час, і час будь-чого під небом: час плакати і час сміятися, час сумувати і час втішатися, час розкидати каміння і час збирати каміння...»

Він зрозумів, що це – їхній час, і він уже прийшов, тому і подарував Всевишній їхню зустріч, мрійну, вічну, небесну на ім'я – Кохання. ✨

... народилася 1974 року, тож пробуд свої сили в красному письменстві не рано й не пізно, а якраз у розквіті сил. Про себе повідомляє небагато: за віросповіданням — глянціст, в минулому житті була відьмою, у цьому — продовжує палати на вогнищі своїх пристрастей та нездійснених бажань. Схильна до «красивостей» і притувань видатних осіб. Тому й каже, що світ ловив її та не вліпмав, але доказів такої незалежності від будь-чого (або будь-кого) не наводить. Має багато друзів у медійній царині, заздрить їхньому насиченому життю, але лякається необхідності що ранку вставати на роботу й до вечора товктися серед людей. Веде існування розманіжене та мрійливе. Втім, живе скромно — так, в усякому разі, твердить сама. Любить: дивитися, як заходить сонце, гуляти пішки містом, купувати книжки, читати при свічках, молоти каву в млинці, перенизувати спомини. Бойться: неосвітлених під'їздів, брудних пліток, ножа й сміху в спину. Вірить: найтемнішою ніч будає перед світанком.

*Моєму Києву —
місту,
яке я втрачаю*

ПЕРЕДМОВА

Вважаємо своїм найпершим обов'язком роз'яснити читачеві, яким чином була створена книжка, що ми пропонуємо його вельмишановній увазі.

До наших рук, задіяних у видавничій справі, не так давно потрапили два різні (за автурою, стилем письма та семантикою даних) тексти. Обидва вони, на наш превеликий жаль, занадто довго перебували у недбалих господарів, які, не маючи уявлення про те, якою цікавинкою винагородила їх примхлива доля, прирекли згадані матеріали на сумну роль поживи для мишей, пацюків та й, зрештою, для гострих зубів невмолимого часу. Відтак у нашої випадкової знахідки відсутні як початок, так і кінець; ми також не маємо навіть приблизного уявлення (що особливо прикро) про авторів згаданих творів.

Єдине, що стало для нас очевидним після довгого наукового вивчення одного з текстів (увесь викладений у ньому фактаж було скрупульозно досліджено), так це те, що він є нічим іншим, як дуже ретельно виконаною стенограмою однієї з доповідей, виголошених на III Всеукраїнському форумі киявців (себто знавців київської трагедії), що проходив у 2010 році – на четвертий рік після зникнення Києва з лиця землі. Безсумнівно, автор тексту був блискучим науковцем і цінним носієм подекуди достоту ексклюзивних відомостей. Наш респект тобі, безіменний доповідачу, наш низький уклін твоїм славним трудам...

Натомість інший (рукописний) текст є, вочевидь, суто художньою спробою осмислення тих далеких подій. Автор (чи авторкиня?) описує все, що відбувалося безпосередньо перед трагедією, з позицій певної особи жіночої статі – описує доволі легковажно (чого варті лише подробиці з сексуального життя протагоністки або ж її оточення, які, до речі, не мають прямого відношення до долі Києва). Однак цей текст – також обличчя епохи, тож і його ми подаємо без найменших купюр.

Давши необхідні пояснення, ми мали б тільки побажати читачській аудиторії приємного (але передовсім – повчального!) ознайомлення з нашою книжкою, якби не один казус, що трапився з вини технічного персоналу. Під час завершування матеріалу папери від обох авторів були змішані та безнадійно переплутані, однак несподіваний результат подібного міксу видався нам доволі пікантним. Відтак ми вирішили не сварити наших верстальників, ба навіть винагородити їх, видавши кожному (безкоштовно) по одному екземпляру даної книги. Однак, вважаючи, що всі ми – на прикладі сердешних киян – мусимо пам'ятати, до чого призводить плутанина в думках, почуттях та життєвих пріоритетах, ми також зобов'язали наших працівників вивчити напам'ять усю книгу. Що робити із нею тобі, наш любий читачу, вирішуй сам. А ми не вважаємо більше за можливе затримувати бодай на секунду твою дорогоцінну увагу.

Навік твої –
упорядники

Рік 2056